

nes Orden. Som det nemlig vil være det ærede Thing bekendt, gaar Lovforslaget ud paa de to Hovedpunkter, Dvertilsynet med det hele Almueffolevæsen udenfor Ministeriet og Kaldsretten til Skolelærer-Embedernes Besættelse. En Forandring i saa Henseende maa altsaa godtgjøres at være en virkelig Forbedring; men det kan paa ingen mulig Maade godtgjøres, at dette vil blive Tilfældet, ved at gaae ind paa det foreliggende Lovforslag. Jeg anseer det ikke fornødent, her at indlade mig paa, hvorvidt Amtsfoledirectionerne maatte være mere eller mindre skikkede til at varetage det Hverv, som Staten har lagt i deres Hænder, ligesom jeg heller ikke efter min personlige Stilling føler mig opfordret til at udtale mig herom. Hvad man end imidlertid maatte dømme derom, saa er det dog aldeles utvivlsomt, at den Autoritet, som man nu vil sætte istedet derfor, maa være meget mindre skikka dertil; thi af hvem bestaaer denne Autoritet? I Amtsrædet træffe vi de samme Mænd igen, nemlig Amtmænd og Provsten; men ved at have Sæde i Amtsrædet kan deres Dygtighed, deres Indsigt og deres Interesse for Sagen naturligvis ikke forøges. De øvrige Medlemmer, som ere valgte af ganske andre Hensyn, indtage Stilling, som kun i en meget fjern Grad sætte dem i Forbindelse med Undervisningsvæsenet, saa at der, mine Herrer! virkelig ikke er nogen Grund til at formode, at den Indsigt, den Dygtighed og den Interesse, som man savner hos Amtmænd og Provsten, skulde være tilstede hos dem. Jeg skal her paa Sagens nærværende Standpunkt ikke gaae ind paa, hvorvidt denne Autoritet overhovedet er af en saadan Bevægelighed, at de løbende Sager nogenlunde tilfredsstillende kunne blive fremmede ved at henlægges derunder. Ogsaa den anden Deel af Forslaget, nemlig Kaldsrettens Udøvelse ved Skolelærerembeders Besættelse, er vistnok aldeles ikke tjent med, at denne Ret skulde overgaae i Amtsrædernes Hænder, hvis dette forøvrigt er Meningen; thi Forslaget lyder paa, at Amtsrædernes Udnævnelse af Skolelærere skal skee efter Indstilling fra Sogneforstanderskaberne. Skal nu denne Indstilling have Noget at betyde,

saa har Amtsrædet kun at sanctionere de af Sogneforstanderskaberne gjorte Indstillinger, og Kaldsretten blev saaledes yderligere splittet ad, idet den blev udøvet af hvert enkelt Sogneforstanderskab. Jeg kan meget godt forstaae, at man ønsker en Forandring i de bestaaende Forhold, at Kaldsretten netop ikke skal være adsplolett; og at man ønsker den henlagt under en Autoritet, hvor man troer, at en større Om sigt er tilstede, saa at derved kunde varetages saavel Skolelærerstandens Interesse som Communens velbegrundede Krav paa, at der vælges dygtige og værdige Lærere; men jeg kan ikke tænke mig nogen Ordning af denne Sag, der mindre vilde fremme denne Hensigt, men derimod meget mere hemme og skade den, end naar man, istedetfor at gjøre Antallet af de Kaldsberettigede mindre, endogsaa forøger det; thi det gjør man, naar hvert enkelt Sogneforstanderskab, uden at det kjender noget Synderligt til de Flere af dem, som maatte stille sig til Concurrencen, skal have en saadan Indstillingsret, der i Virkeligheden bliver en Besættelsesret. Da desuden denne Sag allerede under foregaaende Session er bleven behandlet, ikke alene paa nærværende Stadium, men ogsaa ved en første og anden Behandling, da der der er blevet udtalt, hvad der kunde siges for og imod, og da det ærede Thing dengang kom til den vistnok velbegrundede Beslutning at lade Sagen falde, saa troer jeg, saameget mere som der ikke foreligger noget Nyt, hverken i Lovudkastet selv, eller i dets Motivering, eller i de Tidsforhold, under hvilke det skal træde i Kraft, at Thinget meget vel kan forsvare, ikke derpaa at anvende mere Tid eller Undersøgelse, men lade det beroe, hvor det nu er, og lade Spørgsmaalet først finde sin Løsning, naar Tiden kommer, — med Hensyn hvortil jeg maa bemærke, at jeg ikke har nogen Kundskab om, hvor nær eller fjern den monne være, — at der kan tales om hele Skolevæsenets Organisation; thi deri indtager dette Dvertilsyn ved hele Almueffolevæsenet og Retten til at beskikke Lærere en saare vigtig Plads.

Lehmann: Jeg bad kun om Ordet for at bringe i det ærede Things Grindring, at det ikke er noget nyt Spørgsmaal, som her